

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

I

GILDESKÅL KOMMUNE

Juni 2007

FORORD

Kontrollutvalget i Gildeskål kommune har bedt Salten kommunerevisjon IKS vurdere hvorvidt kommunens rutiner for offentlige anskaffelser er i tråd med regelverket

Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen.

Bodø, den 21.06.07

Arne Willy Hillestad
Oppdragsansvarlig revisor

Eivind Berg
Forvaltningsrevisor

INNHOLDSFORTEGNELSE:

0. SAMMENDRAG	4
1. INNLEDNING	5
2. FORMÅL, PROBLEMSTILLINGER, DEFINISJONER OG AVGRENSNINGER.....	5
2.1 Formål.....	5
2.2 Problemstilling.....	5
2.3 Definisjoner	5
3. METODE OG GJENNOMFØRING	6
3.1 Metode	6
3.2 Utvalgte anskaffelser	6
4. REVISJONSKRITERIER.....	7
5. ER KOMMUNENS RUTINER FOR OFFENTLIGE ANSKAFFELSER I TRÅD MED REGELVERKET?	7
5.1 Generelt	7
5.2 Kriterier	7
5.3 Fakta	9
5.4 Vurderinger.....	10
6. KONKLUSJONER	12
7. ANBEFALINGER.....	12
8. RÅDMANNENS UTTALELSE	12

Vedlegg: Rådmannens uttalelse

0. SAMMENDRAG

Formålet med prosjektet har vært å rette fokus mot kommunens rutiner for offentlige anskaffelser. Av formålet har vi utledet følgende problemstilling: Er kommunens rutiner for offentlige anskaffelser i tråd med regelverket?

Revisjonen har sett nærmere på fem tilfeldig utvalgte anskaffelser som alle hadde en beløpsmessig verdi som tilsier krav om utlysning og konkurranseutsetting. Ingen av disse kan sies å være fullt ut gjennomført i tråd med lov, forskrift og retningslinjer.

Det som generelt synes å gå igjen er manglende registrering av tidspunkt for mottatte tilbud, manglende/ufullstendig protokollføring, manglende/ufullstendig protokoll for tilbudsåpning samt manglende skriftlig meddelelse (med begrunnelse og klagefrist) til deltakerne i konkurransene.

Revisjonen understreker at lovkravene på enkelte områder der vi har påpekt mangler likevel kan være oppfylt selv om vi ikke har kunnet verifisere dette. Det skal imidlertid kunne *dokumenteres* at alle lovkrav er oppfylt.

Revisjonen anbefaler at kommunen går gjennom sine rutiner på offentlige anskaffelser og gjennomfører de tiltak/endringer som er nødvendige for at lovkravene for ettertiden blir fulgt. Dette innbefatter også rutiner som sikrer at alle ledd i anskaffelsesprosessen dokumenteres og kan etterprøves.

Rådmannen erkjenner de faktiske forhold slik de er beskrevet av revisjonen og tar merknadene til etterretning, og de anbefalinger som er gitt vil bli fulgt opp. Det opplyses videre at økt kompetanse innenfor offentlige anskaffelser vil bli et prioritert område.

1. INNLEDNING

Lov og forskrifter om offentlige anskaffelser skal bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk i offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Krav om konkurranse og likebehandling, og forbudet mot diskriminering, skal legges til grunn for valg og vurderinger ved all offentlig anskaffelse uten hensyn til anskaffelsens art eller størrelse. Med bakgrunn i kontrollutvalgets vedtatte plan for forvaltningsrevisjon, sak 02/06, ønsker kontrollutvalget å ha fokus på hvordan Gildeskål kommune praktiserer regelverket innen offentlige anskaffelser.

2. FORMÅL, PROBLEMSTILLINGER, DEFINISJONER OG AVGRENSNINGER

2.1 Formål

Formålet med prosjektet er å rette fokus mot kommunens rutiner for offentlige anskaffelser.

2.2 Problemstilling

Av formålet har vi utledet følgende problemstilling:

Er kommunens rutiner for offentlige anskaffelser i tråd med regelverket?

2.3 Definisjoner

Terskelverdi

Terskelverdi angir en beløpsmessig verdi for de ulike typer av anskaffelser og har betydning for hvilke regler i forskriften som gjelder for denne anskaffelsen. Terskelverdiene angir blant annet grensen for krav om utlysning av konkurransen. Terskelverdiene utgjør for vare- og tjenestekjøp kr 1.800.000,- eks. mva. i 2004/2005 og kr 1.700.000,- eks. mva. i 2006. For bygg- og anleggsprosjekter utgjør terskelverdiene kr 38.500.000,- eks. mva. i 2004/2005 og kr 41.250.000,- eks. mva. i 2006.

Direkte kjøp

Dette er anskaffelser som ikke er utlyst for konkurranse. Slike kjøp kan foretas under bestemte vilkår, blant annet; Kontraktens verdi er under 500.000,- eks. mva., kun en leverandør i markedet, usedvanlig fordelaktig tilbud og at det ikke er tid til å gjennomføre konkurranse. Det vises for øvrig til forskriftens § 11-2.

Innkjøpsavtale/rammeavtale

Dette er avtaler mellom oppdragsgiver og en eller flere leverandører som har til formål å fastlegge vilkårene, særlig med hensyn til priser og eventuelt planlagt mengde, for kontrakter som skal tildeles i løpet av en bestemt periode. Rammeavtalene kan inndeles i avtaler som både innebærer kjøpsrett og kjøpsplikt, og avtaler som kun innebærer at kommunen har en

kjøpsrett. Avtaler som inngås for svært lange perioder, vil kunne bli ansett for å være i strid med regelverket da et grunnleggende prinsipp er konkurranse om leveranser til det offentlige. Ifølge "Veileder til forskrift om offentlige anskaffelser" bør derfor lange kontraktsperioder begrunnes svært godt. Som en hovedregel bør rammeavtalene ikke ha lengre varighet enn 3-4 år.

Vedståelsesfrist

Oppdragsgiver skal fastsette den tiden tilbudene er bindene (vedståelsesfrist). Fristen skal angis med dato og klokkeslett. Den bør ikke settes lengre enn det som er nødvendig av hensyn til behandlingen av tilbudene. Fremgår ikke annet av konkurransegrunnlaget, utløper vedståelsesfristen kl 24.00. 30 dager etter tilbudsfristens utløp (Forskrift om offentlige anskaffelser § 7-5).

3. METODE OG GJENNOMFØRING

Undersøkelsen er gjennomført i henhold til Norges kommunerevisorforbunds Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

3.1 Metode

I våre undersøkelser har vi hatt samtaler med innkjøpsansvarlig i Gildeskål kommune. Vi har videre gjennomført analyser av dokumenter og informasjon relatert til de utvalgte anskaffelsene. Alle relevante dokumenter er stilt til vår disposisjon. Alle faktaopplysninger i rapporten er etter anmodning verifisert av kommunen.

3.2 Utvalgte anskaffelser

Kravet om utlysning gjelder i dag i utgangspunktet for alle anskaffelser som har en verdi over kr 500.000,- eks. mva. Beløpsgrensen ble hevet fra kr 200.000,- til 500.000,- 09.09.05. Vi har med utgangspunkt i kommuneregnskapet for 2005 og 2006 plukket ut tre tilfeldige anskaffelser av en verdi som overstiger det beløpsmessige kravet til offentlig kunngjøring av konkurranse. Følgende anskaffelser ble valgt ut for nærmere gjennomgang:

Anskaffelse	Type kontrakt	Kontraksverdi eks. mva.	Anskaffet i regi av
Fjernvarmeanlegg	Varekontrakt	9.666.000	Drifts- og vedlikeholdsavdelingen
Kommunehuset/ ventilasjonsanlegg	Bygg- og anleggskontrakt	2.000.000/ 415.500	Drifts- og vedlikeholdsavdelingen
Kulturhuset	Bygg- og anleggskontrakt	20.900.000	Drifts- og vedlikeholdsavdelingen

4. REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriteriene er en samlebetegnelse på de krav og forventninger som kan stilles til den funksjon, aktivitet eller prosedyre som er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Kriteriene holdt sammen med faktagrunnlaget danner basis for de analyser og vurderinger som foretas, og de konklusjoner som trekkes i en forvaltningsrevisjon. Aktuelle kilder for utredning av revisjonskriterier er lover, forskrifter, retningslinjer, vedtak, avtaler og anerkjent teori. I denne undersøkelsen har vi lagt til grunn:

- Lov om offentlige anskaffelser av 16.07.99
- Forskrift om offentlige anskaffelser av 15.06.01 *)
- Veileder til forskrift om offentlige anskaffelser (Handels- og næringsdepartementet)
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (Fornyings- og administrasjonsdepartementet)
- Veileder ”Beste praksis – offentlige anskaffelser”
- Veileder ”Miljø og regelverket for offentlige anskaffelser” (Nærings- og Handelsdepartementet 2004).

*) For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at forskriften er endret fra og med 01.01.07. Alle henvisninger i rapporten er til den gamle forskriften som gjaldt for gjennomgåtte anskaffelser.

En mer utdypende beskrivelse av revisjonskriteriene fremgår av kapittel 5.2.

5. ER KOMMUNENS RUTINER FOR OFFENTLIGE ANSKAFFELSER I TRÅD MED REGELVERKET?

5.1 Generelt

Kommunen opplyser at de fra og med i år har tatt i bruk innkjøpssystemet ”Ajour Innkjøp”. Innkjøpsansvarlig var høsten 2006 også på kurs for opplæring i innkjøpssystemet. Ellers har kommunen også brukt Innkjøpsalliansen i Narvik til enkelte anskaffelser, da i hovedsak innkjøp av forbruksmateriell. Kommunen er foreløpig medlem av innkjøpsalliansen ut 2007, og opplyser at et eventuelt kommende samarbeid mellom kommunene i Salten vedrørende offentlige anskaffelser etter hvert muligens vil erstatte bruken av innkjøpsalliansen.

5.2 Kriterier

Med bakgrunn i lov og forskrift om offentlige anskaffelser har vi lagt til grunn følgende kriterier i vår undersøkelse:

Anskaffelsesprosedyrer

Forskrift om offentlige anskaffelser angir hvilke anskaffelsesprosedyrer som er tillatte. Anskaffelser over terskelverdi skal skje ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse, og unntaksvis som konkurranse med forhandlinger. Anskaffelser under terskelverdi kan skje enten ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse eller som konkurranse ved forhandlinger. Direkte kjøp kan skje på bestemte vilkår. (Forskrift om offentlige anskaffelser § 4-1).

Krav om kunngjøring, fremgangsmåter og tidsfrister

Det er kunngjøringsplikt for alle kontrakter over 500.000,- eks mva (kr 200.000,- før 09.09.05). Når anskaffelsen overstiger terskelverdi, skal både konkurransen og konkurranseresultatet kunngjøres. Kunngjøringen skal skje på fastsatte skjema fra Norsk Lysningsblad og sendes inn for godkjenning før innmelding i Doffin¹ og eventuelt TED². Ved anskaffelser over terskelverdiene er det satt bestemte minimumsfrister ved kunngjøring. Det er ikke satt slike frister for anskaffelser under terskelverdi. Detaljerte tidsfrister er angitt i forskriftens §§ 7-1, 7-2, 7-3, 7-4 og 14-1.

Krav til konkurransegrunnlag

Oppdragsgiver skal utarbeide et konkurransegrunnlag. Av konkurransegrunnlaget skal reglene for konkurransen fremgå, og det skal opplyses om forhold som har betydning for leverandørene. Ytelsen skal beskrives og det skal oppgis hvilke kriterier som legges til grunn for valg av leverandør. Oppdragsgiver skal så langt som mulig stille miljøkrav til leverandør og ytelse. Det skal opplyses om vedståelsesfrist. (Forskrift om offentlige anskaffelser § 5-1).

Krav om skatteattester og HMS-egenerklæring

Ved all anskaffelse, både over og under terskelverdi, skal det kreves skatteattester (to ulike attester) og HMS-egenerklæring fra de deltagende leverandører i konkurransen. Unntaket fra kravet om skatteattester er ved direkte anskaffelser. Unntaket fra kravet om HMS-egenerklæring er rene varekontrakter. Attestene skal ikke være eldre enn 6 måneder. (Forskrift om offentlige anskaffelser §§ 5-15 og 5-16).

Krav til registrering, tilbudsåpning og protokollføring

Tilbudene skal påføres tidspunkt for mottakelse etter hvert som de kommer inn. På anmodning skal oppdragsgiver skriftlig bekrefte når tilbudet er mottatt. Rettidig levert tilbud skal åpnes på det tidspunkt og på det sted som er oppgitt i konkurransegrunnlaget. Åpningen skal foretas av minst to representanter for kommunen/oppdragsgiver.

For hver konkurranse skal det føres protokoll. Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Protokollen skal blant annet ha opplysninger om:

- *Oppdragsgiver og en beskrivelse av hva som skal anskaffes*
- *Forhold som begrunner eventuell konkurranse med forhandling eller hasteprosedyrer*
- *Navn på leverandører som eventuelt ble avvist og begrunnelse for avvisningen*
- *Navn på leverandører som har skatte- og avgiftsrestanser og som likevel har fått delta og begrunnelse for dette*
- *Navn på den/de leverandører som ble tildelt kontrakt*
- *Begrunnelse for valg av tilbud med angivelse av tilbudets verdi og relative fordeler og egenskaper i forhold til de øvrige tilbudene.*

(Forskrift om offentlige anskaffelser §§ 8-1, 8-8 og 8-9).

---

¹ DOFFIN er den norske elektroniske kunngjøringsdatabasen for offentlig innkjøpsinformasjon.

² TED er EU's offisielle kanal for kunngjøring av offentlige innkjøp.

Krav til meddelelse, kunngjøring om tildeling av kontrakt og opplysning om klageadgang
Tilbakemelding til deltakerne i konkurransen om hvilket tilbud som er valgt skal skje skriftlig og i "rimelig tid" før kontrakt undertegnes. Det er ikke satt bestemte tidsfrister. I veileder til forskrift om offentlige anskaffelser er 10 dager foreslått som rimelig i normaltilfeller. Meddelelsen skal inneholde en begrunnelse for valget og skal angi frist for leverandør til å klage over beslutningen. (Forskrift om offentlige anskaffelser § 10-3).

5.3 Fakta

Vi gir her et kort sammendrag av de utvalgte anskaffelsene:

Innkjøp av fjernvarmeanlegg – varekontrakt – anskaffet i regi av drifts- og vedlikeholdsavdelingen

Anskaffelsen hadde en anslått verdi på 9.666.000 eks. mva. Konkurransen er kunngjort som åpen anbudskonkurranse i Doffin. Konkurransesgrunnlaget inneholder en beskrivelse av konkurransen og det er angitt kriterier for tildeling av kontrakt. Det er også opplyst om prosedyre. Det er ikke stilt miljøkrav til selve ytelsen. De er satt fram krav om HMS-egenerklæring, og denne foreligger også for anbudsvinner. Utover dette er det ikke stilt miljøkrav til leverandøren. Det er opplyst om frist for mottakelse av tilbud, samt vedståelsesfrist. Det er ikke opplyst om sted for tilbudsåpning. Det er satt fram krav om skatteattester, og disse foreligger også for anbudsvinner. Tilbudene skal påføres tidspunkt for mottakelse. Revisjonen har fått opplyst at konvoluttene er påført tidspunkt for mottakelse. Disse foreligger imidlertid ikke. Det foreligger protokoll for tilbudsåpning. Tilbudsåpning er foretatt 3 dager etter den dato som er angitt i konkurransegrunnlaget. Konkurransesgrunnlaget opplyser imidlertid ikke om sted for tilbudsåpning. Tilbudsåpningen er gjort av to representanter for kommunen. Dette dokumenteres i et eget skriv. Kommunen har ikke ført anbudsprotokoll for konkurransen. Kommunen har meddelt alle deltakerne skriftlig om resultatet av konkurransen innen rimelig tid før kontrakt er inngått. Valget av leverandør er begrunnet og det er opplyst om klageadgang/klagefrist.

Ventilasjonsanlegg (kommunehuset) – bygg- og anleggskontrakt – anskaffet i regi av drifts- og vedlikeholdsavdelingen

Anskaffelsen hadde en anslått verdi på 415.500 kr eks. mva, og er en del av en større anskaffelse til en verdi av anslagsvis 2 millioner kr. Konkurransen er ikke kunngjort i Doffin. Anskaffelsen er konkurranseutsatt ved at det er sendt ut tilbudsinnbydelse til fem ulike leverandører. Det foreligger ikke noe konkurransegrunnlag. Det er dermed heller ikke gitt en tilstrekkelig beskrivelse av konkurransen, og det er ikke angitt kriterier for tildeling av kontrakt. Det er ikke opplyst om prosedyre, det er ikke stilt miljøkrav til selve ytelsen eller til leverandøren, det er ikke satt fram krav om skatteattester og HMS-egenerklæring og det er ikke opplyst om vedståelsesfrist. Kommunen har heller ikke kunnet framskaffe skatteattester og HMS-egenerklæring for anbudsvinner. Det foreligger ingen dokumentasjon på at tilbudene er påført tidspunkt for mottakelse. Det foreligger et skriv som tyder på at tilbudsåpning er gjort av to personer. Det er imidlertid ikke mulig å tyde hvem disse

personene er og hvorvidt de er to representanter for kommunen, da det kun foreligger underskrifter. Det er ikke oppgitt når og hvor tilbudsåpningen finner sted. Kommunen har delvis ført anbudsprotokoll for konkurransen. Navnet på leverandøren som ble tildelt kontrakt fremkommer imidlertid ikke og det er ikke gitt noen begrunnelse for tildeling av kontrakt. Det foreligger ingen dokumentasjon på at kommunen har meddelt deltakerne skriftlig om resultatet av konkurransen (innen rimelig tid før kontrakt er inngått), med begrunnelse for valg av leverandør samt oppgitt klagefrist.

Kulturhuset – bygg- og anleggskontrakt – anskaffet i regi av drifts- og vedlikeholdsavdelingen

Anskaffelsen hadde en anslått verdi på 20.900.000 eks. mva. Konkurransen er kunngjort som åpen anbudskonkurranse i Doffin. Konkurransesgrunnlaget inneholder en beskrivelse av konkurransen, og det er angitt kriterier for tildeling av kontrakt. Det er imidlertid ikke opplyst om prosedyre. Det er ikke stilt miljøkrav til selve ytelsen. De er satt fram krav om HMS-egenerklæring. Denne foreligger også for anbudsvinner. Utover dette er det ikke stilt miljøkrav til leverandøren. Det er opplyst om frist for mottakelse av tilbud, samt vedståelsesfrist. Det er satt fram krav om skatteattester og disse foreligger også for anbudsvinner. Det foreligger ingen dokumentasjon på at tilbudene er påført tidspunkt for mottakelse. Det foreligger et skriv som dokumenterer at tilbudsåpningen er gjort av to representanter for kommunen. Det framkommer imidlertid ikke hvor og når tilbudsåpningen finner sted. Kommunen har ikke ført anbudsprotokoll for konkurransen. Det foreligger ingen dokumentasjon på at kommunen har meddelt deltakerne skriftlig om resultatet av konkurransen (innen rimelig tid før kontrakt er inngått), med begrunnelse for valg av leverandør samt oppgitt klagefrist.

5.4 Vurderinger

Innkjøp av fjernvarmeanlegg – varekontrakt – anskaffet i regi av drifts- og vedlikeholdsavdelingen

De fleste formelle lovkravene til konkurransen ser ut til å være ivaretatt. Det er imidlertid enkelte mangler. Utover at det er satt fram krav om HMS-egenerklæring er det ikke satt fram ytterligere miljøkrav til leverandør eller ytelse. I henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 5-1 skal kommunen så langt det er mulig stille konkrete miljøkrav til produktets ytelse eller funksjon.

I henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 8-8 skal tilbudene påføres tidspunkt for mottakelse etter hvert som de kommer inn. Kommunen kan ikke dokumentere at tilbudene er påført tidspunkt for mottakelse. I henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 8-1 skal det ved offentlige anskaffelser føres protokoll. Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Det foreligger ingen slik protokoll og forskriften er derfor ikke oppfylt.

Ventilasjonsanlegg (kommunehuset) – bygg- og anleggskontrakt – anskaffet i regi av drifts- og vedlikeholdsavdelingen

En rekke av de formelle lovkravene til konkurransen er ikke oppfylt. Konkurransen er ikke kunngjort i Doffin. Kommunen begrunner dette med at verdien på anskaffelsen ligger under kravet om offentlig utlysning på kr 500.000 (eks mva). Slik det framkommer av kommunens regnskapstall er imidlertid anskaffelsen del av en større anskaffelse – kommunehuset – til en verdi av anslagsvis 2 millioner kr. Ifølge forskrift om offentlige anskaffelser § 2-3 første ledd skal anskaffelsens verdi beregnes på grunnlag av den samlede verdi av de kontrakter som utgjør anskaffelsen på kunngjøringstidspunktet, hvilket altså ligger klart over beløpsgrensen på kr 500.000. Revisjonen vurderer det derfor slik at anskaffelsen skulle vært utlyst i Doffin.

Det foreligger ikke noe konkurransegrunnlag. En rekke av lovkravene vedrørende utarbeidelse av konkurransegrunnlag (jf. kap 5.2) er dermed ikke oppfylt (jf. kap 5.3). Kommunen har ikke kunnet framskaffe verken skatteattester eller HMS-egenerklæring for anbudsvinner. §§ 5-15 og 5-16 i forskrift om offentlige anskaffelser er dermed heller ikke oppfylt. Kommunen kan ikke dokumentere at tilbudene er påført tidspunkt for mottakelse. § 8-8 i forskrift om offentlige anskaffelser er dermed ikke oppfylt. Lovkravene vedrørende tilbudsåpning kan heller ikke anses som oppfylt. Det foreligger riktignok et skriv på dette. Dette har imidlertid liten verdi da det ikke er oppgitt når og hvor tilbudsåpningen finner sted, samt at det bare foreligger underskrifter som ikke er mulig å tyde³.

Ifølge lovverket skal det føres protokoll for konkurransen. Kommunen har ført protokoll, men denne kan ikke anses som tilfredsstillende da navnet på leverandøren som ble tildelt kontrakt ikke fremkommer samt at det er ikke gitt noen begrunnelse for tildeling av kontrakt. Det foreligger ingen dokumentasjon på at kommunen har meddelt deltakerne skriftlig om resultatet av konkurransen (innen rimelig tid før kontrakt er inngått), med begrunnelse for valg av leverandør samt klagefrist. § 10-3 i forskrift om offentlige anskaffelser er derfor heller ikke oppfylt.

Kulturhuset – bygg- og anleggskontrakt – anskaffet i regi av drifts- og vedlikeholdsavdelingen

Enkelte av de formelle lovkravene til konkurransen ser ut til å være ivaretatt. Det er imidlertid også enkelte klare mangler. Utover at det er satt fram krav om HMS-egenerklæring er det ikke satt fram ytterligere miljøkrav til leverandør eller ytelse. I henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 5-1 skal kommunen så langt det er mulig stille konkrete miljøkrav til produktets ytelse eller funksjon. I henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 8-8 skal tilbudene påføres tidspunkt for mottakelse etter hvert som de kommer inn. Kommunen kan ikke dokumentere at tilbudene er påført tidspunkt for mottakelse. Det er ført protokoll for tilbudsåpning. I henhold til kravene i lovverket kan imidlertid denne ikke anses som tilfredsstillende da tid og sted for tilbudsåpningen ikke framkommer av denne.

I henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 8-1 skal det ved offentlige anskaffelser føres protokoll. Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Det foreligger ingen slik protokoll og forskriften er derfor ikke oppfylt. Det foreligger ingen dokumentasjon på at kommunen har meddelt

³ Det er ikke samtidig oppgitt med tydelig, maskinell skrift hvem som har skrevet under protokollen.

deltakerne skriftlig om resultatet av konkurransen (innen rimelig tid før kontrakt er inngått), med begrunnelse for valg av leverandør samt klagefrist. § 10-3 i forskrift om offentlige anskaffelser er derfor heller ikke oppfylt.

6. KONKLUSJONER

Vi har sett nærmere på tre tilfeldig utvalgte offentlige anskaffelser. Ingen av disse kan sies å være fullt ut gjennomført i tråd med lov, forskrift og retningslinjer.

Når det gjelder innkjøp av fjernvarmeanlegg synes de fleste formelle lovkravene til konkurransen å være ivaretatt. Det er imidlertid kritikkverdig at det ikke foreligger noen protokoll for konkurransen samt at kommunen ikke kan dokumentere at tilbudene er påført tidspunkt for mottakelse etter hvert som de har kommet inn. Når det gjelder innkjøp av ventilasjonsanlegg (kommunehuset) er en rekke av lovkravene brutt. Dette skyldes dels at kommunen har ansett anskaffelsen for ikke å komme inn under kravet om offentlig utlysning i og med at den isolert sett har en verdi på mindre enn 500.000 kr. Som nevnt følger det imidlertid av forskrift om offentlige anskaffelser § 2-3 første ledd, at anskaffelsens verdi skal beregnes på grunnlag av den samlede verdi av de kontrakter som utgjør anskaffelsen på kunngjøringstidspunktet. I dette tilfellet er den samlede verdi av anskaffelsen klart over beløpsgrensen på kr 500.000. Utover dette er det en rekke andre lovkrav som ikke kan anses å være oppfylt. Også når det gjelder anskaffelsen kulturhuset mangler det på flere områder dokumentasjon på at lovkravene er oppfylt.

Det som generelt synes å gå igjen er manglende registrering av tidspunkt for mottatte tilbud, manglende/ufullstendig protokollføring, manglende/ufullstendig protokoll for tilbudsåpning, samt manglende skriftlig meddelelse (med begrunnelse og klagefrist) til deltakerne i konkurransene og at det ikke er stilt konkrete miljøkrav til produktets ytelse eller funksjon.

Revisjonen understreker at lovkravene på enkelte områder der vi har påpekt mangler likevel kan være oppfylt selv om vi ikke har kunnet verifisere dette. Det skal imidlertid kunne *dokumenteres* at alle lovkrav er oppfylt.

7. ANBEFALINGER

Revisjonen anbefaler at kommunen går gjennom sine rutiner på offentlige anskaffelser og gjennomfører de tiltak/endringer som er nødvendige for at lovkravene for ettertiden blir fulgt. Dette innbefatter også rutiner som sikrer at alle ledd i anskaffelsesprosessen dokumenteres og kan etterprøves.

8. RÅDMANNENS UTTALELSE

Rådmannen erkjenner de faktiske forhold slik de er beskrevet av revisjonen og tar merknadene til etterretning, og de anbefalinger som er gitt vil bli fulgt opp. Det opplyses videre at økt kompetanse innenfor offentlige anskaffelser vil bli et prioritert område. (Rådmannens uttalelse foreligger i vedlegg).